

www.amcham.hr

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj | American Chamber of Commerce in Croatia

Zagreb, listopad 2025.

Zakon o minimalnom globalnom porezu na dobit

Sadržaj

Uvod	2
Utjecaj na hrvatsko gospodarstvo	2
Primjeri po državama	3
Preporuke	4
Problematika i implikacije	5
Efektivna porezna stopa i tretman poreznih poticanja	5
Odgođeni porezi i računovodstveni tretman	6

Uvod

Zakonom o minimalnom globalnom porezu na dobit (NN 155/23) („Pillar 2“ ili ZMGPD) Hrvatska je od početka 2024. godine uvela odredbe kojima se osigurava minimalna globalna stopa oporezivanja od 15% za multinacionalne grupacije i velike domaće grupacije čiji prihodi premašuju 750 milijuna eura u bilo koje dvije od prethodne četiri godine. Zakon se primarno odnosi na najveće hrvatske grupacije, poput Atlantic Grupe, Podravke, Končara, INA-e, Orbica i Fortenove, ali utječe i na podružnice stranih multinacionalnih društava.

Istodobno, Zakon o poticanju ulaganja (NN 63/22, 136/24) omogućava kompanijama koje su ostvarile značajna ulaganja i otvorile nova radna mjesta povezana s tim ulaganjem, umanjeње stope poreza na dobit i do 100% u razdoblju od najviše deset godina od godine početka ulaganja.

Međutim, trenutna regulativa o minimalnom globalnom porezu umanjuje porezne olakšice koje proizlaze iz Zakona o poticanju ulaganja. To stvara neizvjesnost za porezne obveznike pri donošenju poslovnih odluka vezanih uz buduća ulaganja.

Zakonom o minimalnom globalnom porezu na dobit predstavlja transponiranje Direktive Europske unije o osiguravanju globalne minimalne razine oporezivanja za skupine multinacionalnih poduzeća i velike domaće skupine u Uniji, a sama Direktiva je posljedica Globalnih pravila protiv smanjenja porezne osnovice usvojenih od strane Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD). S obzirom na to da ZMGPD predstavlja implementaciju OECD-ovih pravila i EU Direktive, Hrvatska ne može mijenjati njegov temeljni koncept niti odstupiti od međunarodnih pravila. Ono što se može mijenjati je Zakon o poticanju ulaganja kako bise očuvali planirani ciljevi i učinci poticaja.

AmCham smatra da je bitno osigurati predvidivost i konkurentnost hrvatskog investicijskog okruženja. Nužno je pravovremeno prilagoditi regulatorni okvir i razmotriti primjenu rješenja koja su u skladu s najboljom praksom drugih država članica EU.

Utjecaj na hrvatsko gospodarstvo

Najveća hrvatska društva i društva kćeri stranih velikih grupacija predstavljaju značajne ulagače, a njihove investicijske odluke u Hrvatsku u velikoj mjeri ovise i o postojećem modelu državnih potpora temeljenom na Zakonu o poticanju ulaganja. Taj zakon je dosad omogućavao ostvarivanje poreznih olakšica, koje su imale ključnu ulogu u stvaranju pozitivne investicijske klime i potaknule su novi ciklus ulaganja brojnih važnih kompanija na hrvatskom tržištu.

Procjenjuje se da bi negativni učinci ZMGPD-a tijekom narednih godina mogli u značajnoj mjeri poništiti učinke odobrenih potpora, što smanjuje predvidivost i stabilnost investicijskog okruženja.

Mnogi veliki ulagači svoje su investicijske odluke donijeli prije stupanja na snagu ZMGPD, nakon višegodišnjih procesa pripreme i odobravanja projekata. Njihova ulaganja donose značajne pozitivne učinke kako za same investitore, tako i za širu zajednicu i gospodarstvo Hrvatske. U okviru investicijskih projekata otvaraju se nova radna mjesta, koja uključuju rad na suvremenim tehnologijama i opremi, čime se izravno potiče rast zaposlenosti i jačaju kompetencije u lokalnoj zajednici. Ulaganja u proizvodne procese, primjerice, povećavaju konkurentnost i produktivnost društava, što pozitivno utječe ne samo na tržišnu poziciju tih društava u zemlji, već i na međunarodnoj razini, doprinoseći ukupnom rastu hrvatske ekonomije.

Dodatno, takva ulaganja imaju ključnu ulogu u području održivog razvoja. Zamjenom zastarjele opreme omogućuje se daljnja dekarbonizacija proizvodnih procesa i znatno smanjenje negativnog utjecaja na okoliš, čime se ostvaruje značajan doprinos cilju postizanja okolišne neutralnosti.

Kako bi se osigurala učinkovitost postojećih poticaja i očuvala konkurentnost Hrvatske u privlačenju investicija, predlaže se da Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo financija zajednički razmotre opcije kojima bi se očuvala svrha poticanja ulaganja, uz istovremenu prilagodbu sustava poticaja radi smanjenja negativnih učinaka odredbi ZMGPD-a na Zakon o poticanju ulaganja.

Pritom se preporučuje razmatranje praksi drugih europskih zemalja koje su već krenule u prilagodbu svojih sustava poticaja radi usklađenja s pravilima Pillar 2.

Primjeri po državama

Poljska – Najavljene su moguće izmjene sustava poreznih poticaja kojim bi se postojeći sustav poljskih investicijskih zona i poreznih olakšica za istraživanje i razvoj zamijenio sustavom novčanih potpora.

Rumunjska – U procesu je uvođenje zakonskih promjena koje bi trebale osigurati status poreznih poticaja kao kvalificiranih povrativih poreznih kredita

Austrija – Najvažniji poticaj za istraživanje i razvoj (I&R) je I&R premija: osim što su troškovi istraživanja i razvoja potpuno odbitni, za aktivnosti koje se provode u Austriji mogu se uvećati za dodatnih 14%. Premija se isplaćuje u gotovini, a za računovodstvene potrebe ti se poticaji knjiže kao prihod, a ne kao umanjenje troška poreza. I&R premija bi trebala biti kvalificirana kao kvalificirani povrativi porezni kredit, zbog čega Austrija nije trebala dodatne prilagodbe svojih propisa. Osim I&R premije, u Austriji postoje i manji porezni poticaji koji nisu značajni za velike investitore i ne zadovoljavaju kriterije kvalificiranog povrativog poreznog kredita.

Mađarska – Primjenjuje se kvalificirani povrativi porezni kredit, prema kojem porezni obveznici mogu koristiti do 10% svojih godišnjih izdataka za istraživanje i razvoj za smanjenje obveza poreza na dobit. Ako porezni obveznik ne može iskoristiti porezni odbitak unutar četiri godine, Porezna uprava će mu ga isplatiti u novcu. Time je Mađarska uvela poticajne mjere u potpunoj usklađenosti s OECD zahtjevima u vezi s minimalnim globalnim porezom na dobit, bez značajnog negativnog utjecaja na poreznu obvezu lokalnih poreznih obveznika.

Belgija – Provedene su izmjene Zakona o porezu na dobit, kojima se razdoblje u kojem se porezni kredit za istraživanje i razvoj može refundirati skraćuje s pet na četiri godine, kako bi se sustav uskladio s kriterijima za kvalificirani povrativi porezni kredit. Porezni kredit za istraživanje i razvoj može se iskoristiti u tekućoj godini i prenijeti u sljedeće tri porezne godine (umjesto ranije četiri), prema izboru poreznog obveznika. Neiskorišteni iznos koji se ne može odbiti refundirat će se nakon četiri godine.

Njemačka – Budući da u Njemačkoj porezni krediti/poticaji za istraživanje i razvoj u pravilu ne postoje, osim manjeg novčanog poticaja u određenim slučajevima, ovo u toj zemlji nije bila aktualna tema.

Švicarska – Više kantona (Lucern, Basel-Stadt, Zug) razmatra zakonske izmjene kako bi zadržali status atraktivne poslovne lokacije. Novi poticaji uglavnom su osmišljeni kao kvalificirani povrativi porezni krediti ili državne potpore, s ciljem promicanja aktivnosti istraživanja i razvoja (I&R) i održivosti.

Irska – Izmijenjen je sustav poreznih kredita za istraživanje i razvoj Zakonom o financijama kako bi se ti krediti smatrali kvalificiranim povrativim poreznim kreditima za potrebe Pillar 2. Omogućena je isplata poticaja bez prebijanja s poreznim obvezama. Porezni kredit za digitalne igre također je osmišljen kao kvalificirani povratni porezni kredit.

Velika Britanija – Kredit za troškove istraživanja i razvoja (RDEC) dostupan je malim i velikim društvima u Ujedinjenom Kraljevstvu. RDEC se tretira kao dodatak prihodu, a ne kao smanjenje poreza u izračunu efektivne porezne stope (ETR). Poduzeća mogu zatražiti oporezivi kredit plativ po stopi od 20%. Kredit se prikazuje „iznad crte“ i odražava se u operativnoj dobiti poduzeća, slično državnoj potpori. Budući da je kredit oporeziv, uz stopu poreza na dobit od 25%, neto korist za poduzeće iznosi približno 15%. Svaki neiskorišteni kredit može se prenijeti u budućnost radi povrata.

Češka – Vlada razmatra uvođenje novih poreznih poticaja u obliku novčanih potpora za ulaganja u određene industrijske sektore koji su ključni za „zeleno gospodarstvo“.

Preporuke

- **AmCham-ov prijedlog**

Ministarstvo gospodarstva treba izmijeniti Zakon o poticanju ulaganja uvođenjem izravnih cash grantova (novčanih potpora) kao oblika poticaja čime bi Hrvatska povećala konkurentnost.

Umjesto postojećeg poticajnog modela koji koristi porezne olakšice u obliku umanjenja obveze poreza na dobit iz Zakona o poticanju ulaganja, predlaže se uvođenje izravnih *cash grantova* (novčanih potpora) kao oblika poticaja. Ovaj pristup smanjuje rizike pravne nesigurnosti i mogućih sukoba s pravilima Pillar 2 jer se novčane potpore ne računaju kao smanjenje troška poreza na dobit, već kao izravna državna potpora.

Takve potpore bi se mogle isplaćivati po fazama, povezane s ispunjenjem određenih uvjeta iz investicijskih projekata (npr. otvaranje novih radnih mjesta, ulaganje u određene djelatnosti, održavanje investicije).

Preporučeni zakonski okvir također treba osigurati da isplata novčanih potpora bude transparentna, podložna kontrolama i ograničena jasnim kriterijima koje poduzetnici moraju ispuniti.

Poticaji u obliku novčanih potpora su jasniji i pravno sigurniji oblik potpore, a istovremeno omogućuju državi bolju kontrolu i fleksibilnost u davanju potpora.

Ovakav prijedlog izmjene Zakona o poticanju ulaganja može poduprijeti nastavak poticanja ulaganja u Hrvatskoj, s predvidljivijim i zakonitijim mehanizmom poticanja investitora, osobito u okolnostima primjene pravila Pillar 2.

- **AmCham-ov prijedlog**

Ministarstvo financija treba usvojiti Pravilnik o minimalnom globalnom porezu na dobit kojim bi se jasno objasnio i definirao postojeći utjecaj odredbi ZMGPD-a na Zakon o poticanju ulaganja, to jest na same poticaje.

Pravilnikom je potrebno jasno definirati međusobni odnos poticaja za ulaganja i Pillar 2 pravila te pružiti detaljno tumačenje načina utvrđivanja efektivne porezne stope u slučajevima korištenja poticaja sukladno trenutno važećem Zakonu o poticanju ulaganja.

Također je potrebno objasniti kako se poticaji u obliku izravnih novčanih potpora (*grantova*) tretiraju u okviru Pillar 2, posebno zbog njihovog drugačijeg učinka na efektivnu stopu poreza na dobit, a samim time i dopunski porez.

Planirani Pravilnik bi trebao propisati jasne proceduralne korake, obračune i rokove za podnošenje prijave, kao i sankcije za netočnosti u prikazu poticaja. Pravilnik bi trebao biti napisan u obliku smjernica i preporuka, s konkretno prikazanim primjerima i često postavljanim pitanjima, kako bi se olakšalo razumijevanje kompleksnih poreznih pravila. Trebao bi sadržavati pojmovnike, objašnjenja tehničkih termina i ilustracije učinaka različitih vrsta poticaja u kontekstu ZMGDP-a.

Takav Pravilnik predstavlja logičnu i neophodnu nadogradnju ZMGDP-a, usklađujući domaći regulatorni okvir s Komentarom OECD-a i implementiranom Direktivom EU.

Smatramo da bi ovakav Pravilnik omogućio pravnu sigurnost, spriječio dvosmislena tumačenja, osigurao dosljednu primjenu pravila te stvorio transparentan sustav procjene i obračuna minimalnog poreza na dobit u uvjetima postojeće porezne politike poticaja u Hrvatskoj.

Problematika i implikacije

Efektivna porezna stopa i tretman poreznih poticanja

Efektivna porezna stopa (ETR) za potrebe Pillar 2 izračunava se kao omjer prilagođenih obuhvaćenih poreza i kvalificirajuće dobiti ili gubitka. Prilagođeni obuhvaćeni porez uključuje poreze evidentirane u računovodstvenim dokumentima (financijskim izvještajima) sastavnog subjekta, s obzirom na ostvareni prihod ili dobit, a potom je korigiran za pojedine stavke propisane zakonom.¹ Sastavni subjekt je svaki subjekt koji je dio skupine multinacionalnog poduzeća ili velike domaće skupine.

Pillar 2 razlikuje dvije vrste poreznih kredita²:

Kvalificirani povrativi porezni kredit – povrativi porezni kredit koji se plaća u novcu ili novčanom ekvivalentu sastavnom subjektu u roku od četiri godine od dana kada sastavni subjekt stječe pravo na takav kredit;

Nekvalificirani povrativi porezni kredit – porezni kredit koji nije kvalificirani povrativi porezni kredit, ali se u cijelosti ili djelomično može vratiti.

Izvjesno je da se porezni poticaji iz Zakona o poticanju ulaganja ne mogu smatrati kvalificiranim povrativim poreznim kreditom, budući da ne uključuju isplatu novčanih sredstava društvu. Trenutno definirani poticaji izravno umanjuju trošak poreza na dobit i za potrebe Pillar 2 ulaze u ukupni iznos prilagođenih obuhvaćenih poreza. Posljedično, korištenje ovih poticaja smanjuje efektivnu poreznu stopu za izračun Pillar 2, što često dovodi do toga da takva društva budu obvezna plaćati kvalificirani domaći dopunski porez.

U svrhu izračuna kvalificirajuće dobiti ili gubitka sastavnog subjekta kvalificirani povrativi porezni krediti prema ZMGPD tretiraju se kao prihod (dobit)³.

Kada bi olakšice iz Zakona o poticanju ulaganja imale status kvalificiranog povrativog poreznog kredita, društva bi iskazivala redovni trošak poreza na dobit bez umanjenja, koji bi se zatim uspoređivao s većom kvalificirajućom dobiti. Naime, kvalificirani povrativi porezni kredit rezultira višom razinom kvalificirajuće dobiti, dok trošak poreza ostaje nepromijenjen. Takav način izračuna doveo bi do povoljnijeg ishoda kod određivanja efektivne porezne stope u odnosu na nekvalificirani povrativi porezni kredit.

Nekvalificirani povrativi porezni krediti ne tretiraju se kao dobit, nego - kao što je slučaj sa Zakonom o poticanju ulaganja - oni izravno umanjuju trošak poreza na dobit. To dovodi do poništavanja učinka poreznih poticaja i stvaranja obveze plaćanja minimalnog globalnog poreza na dobit, tj. dovodi do dopunskog poreza.

Takav model u praksi praktično neutralizira fiskalne poticaje koje je ponudila hrvatska Vlada i na temelju kojih je donesena odluka o ulaganju u Hrvatsku.

U slučaju kvalificiranih povrativih poreznih kredita, iznos poticaja povećava kvalificirajuću dobit, a tako veći iznos dobiti stavlja se u omjer s nešto višim iznosom obuhvaćenih poreza (pod pretpostavkom da se poticaj tretira kao oporezivi prihod), što je usporedivo s situacijom kada društvo ne koristi porezne poticaje.

Ako bi se kvalificirani povrativi porezni kredit tretirao kao oporezivi prihod, to bi rezultiralo povećanjem iznosa obuhvaćenih poreza, što ne bi imalo utjecaj na efektivnu poreznu stopu. Posljedično, ne bi dolazilo do obveze plaćanja dopunskog poreza. Budući da bi se plaćeni porez vraćao društvu u obliku novca ili novčanog ekvivalenta, to bi imalo pozitivan utjecaj na novčani tijek poreznog obveznika.

¹ ZMGPD Čl. 22

² ZMGPD Čl. 4

³ ZMGPD Čl. 18

S druge strane, ako porezni poticaji ne predstavljaju kvalificirani povrativi porezni kredit, oni izravno smanjuju trošak poreza na dobit, što može značajno sniziti efektivnu poreznu stopu (čak i do 0%) i time dovesti do nastanka obveze plaćanja dopunskog poreza.

Pojednostavljeni primjer učinka na poreznu obvezu			
u eurima	Bez poticaja	Kvalificirani povrativi porezni kredit	Nekvalificirani povrativi porezni kredit
Obuhvaćeni porezi	3.600	3.960	1.600
Kvalificirajuća (GloBE) dobit	20.000	22.000	20.000
Poticaji		2.000	2.000
Efektivna porezna stopa (ETR)	18%	18%	8%
Stopa Dopunskog poreza	0%	0%	7%
Iznos Dopunskog poreza	0	0	1.400
Novčani tijek (plaćanje poreza), neto učinak	3.600	1.960	3.000

Odgođeni porezi i računovodstveni tretman

ZMGPD propisuje da će se pri određivanju dopunskog poreza uzimati u obzir usvojeni relevantni OECD-ovi modeli i pravila vezana uz primjenu Pillar 2, u mjeri u kojoj su usklađeni s odredbama ZMGPD.

Prema odredbama ZMGPD-a, obuhvaćeni porezi uključuju poreze evidentirane u računovodstvenoj dokumentaciji (financijskim izvještajima) predmetnog društva u odnosu na njegov prihod ili dobit. Stoga, osim tekućeg poreza izračunatog u prijavi poreza na dobit, obuhvaćeni porezi uključuju i odgođene poreze. Međutim, odgođena porezna imovina nastala stvaranjem poreznih olakšica, kao i odgođeni porezni rashod povezan s korištenjem poreznih olakšica, isključeni su iz izračuna usklađenih obuhvaćenih poreza za potrebe ZMGPD⁴.

Prema Komentaru OECD modela⁵ (poglavlje 9.1.) i ZMGPD⁶, odgođena porezna imovina nastala iz poreznih atributa iz razdoblja prije prijelazne godine koristi se u izračunu efektivne porezne stope kako bi se spriječile distorzije prilikom ulaska u Pillar 2 režim. Prijelazna godina definira se kao prva fiskalna godina tijekom koje multinacionalna poduzetnička grupa ili velika nacionalna grupa postaje obuhvaćena pravilima Pillar 2 za određenu jurisdikciju⁷.

Odgođena porezna imovina vezana uz prijenos poreznog kredita, prikazana ili objavljena u financijskim izvještajima društva, smatra se računovodstvenim atributom odgođenog poreza koji se koristi u izračunu efektivne porezne stope u prijelaznoj godini i svim narednim godinama.

Zaključno, društva koja su ostvarila pravo na porezne poticaje u razdoblju prije prve godine obveze utvrđivanja Pillar 2, pa su po toj osnovi evidentirala odgođenu poreznu imovinu, moći će tu imovinu koristiti i u budućim razdobljima. S druge strane, društva koja su u istom razdoblju ostvarila pravo na poticaje, ali nisu evidentirala odgođenu poreznu imovinu, načelno neće moći iskoristiti pozitivan učinak tih poticaja u budućnosti, uz određene iznimke. Različiti računovodstveni pristupi društava u prošlim razdobljima mogu stoga dovesti do različitih pozicija i opterećenja u Pillar 2 okviru.

⁴ ZMGPD Čl. 24 5.e

⁵ OECD (2024)

⁶ ZMGPD Čl. 53

⁷ ZMGPD Čl. 53

Ovu tematiku ističemo kako bismo ukazali na važnost utjecaja ZMGPD-a i Komentara OECD modela na poziciju poreznih poticaja. U tom smislu predlaže se da se naše razumijevanje tumačenja i primjene potvrdi i dodatno razjasni Pravilnikom o ZMGPD, kao i da se razmotre moguća buduća rješenja.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte: Američka gospodarska komora u Hrvatskoj

Andrea Doko Jelušić | Izvršna direktorica

T: 01 4836 777 | E: andrea.doko@amcham.hr